KADİR GECESİ

- إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْر وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْر لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ

- ***“Şüphesiz, biz onu (Kur’an’ı) Kadir gecesinde indirdik. Kadir gecesinin olduğunu sen ne bileceksin! Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır. Melekler ve Ruh o gecede, Rablerinin izniyle her türlü iş için iner de iner. O gece, tan yerinin ağarmasına kadar bir esenliktir.”***

Sebebi Nüzulü:

- Bir gün Hz. Peygamber ashabına, İsrailoğullarından bin ay Allah yolunda silâh kuşanmış birisinden bahsetmişti. Müslümanlar buna çok şaşırmışlar ve işte bunun üzerine Allah Tealâ bu sûreyi indirmiştir.
- Başka bir rivayetinde ise Hz. Peygamber'in, İsrailoğullarından dört kişinin hiç bir an Allah'a karşı gelmeden seksen sene Allah'a ibadetlerini zikretmesi üzerine ashabın buna şaştığı ve sûrenin bunun üzerine nazil olduğu belirtilmektedir. İsrail oğullarından olan dört kişi bu rivayette Eyyûb, Zekeriyya, Hazkıyel ve Yûşâ ibn Nûn olarak verilmiştir.[1]

[1] İbn Kesir.

- Kadir gecesinin önemine işaret eden bir hadiste, önceki ümmetlerin uzun ömürlü olmaları sebebiyle fazla sevap kazanma imkânına sahip bulunmalarına karşılık müslümanlara Kadir gecesinin verildiği belirtilir.[2]

---

[2] Muvatta, İ’tikâf, 6

Anlamı

- Kadir gecesi, İslâm âlimleri tarafından üç şekilde yorumlanmıştır:
- 1. Hüküm Gecesi demektir. Takdîr–i İlâhîde hükmolunmuş işlerin, yahut birçok işlere hükmeden muhkem emirlerin ayırt edildiği gece anlamına gelir. Takdîrden maksat, ezelî hükmün açığa çıkmasıdır. Hikmetli işler karara bağlanır.
- 2. Mevki, Şeref, Değer ve Azamet Gecesi demektir. Bin aydan daha hayırlı oluşunu ifade eder.
- 3. Tazyik (Sıkıştırma) Gecesi demektir. Bu gece inen meleklere yeryüzü dar gelir. Hem Cebrail ilk vahyi getirdiğinde Efendimizi üç defa kolları arasına alıp sıkmış, sonra âyetleri bildirmiştir.
- Kadir; değer, kıymet ve itibar demektir. Bu geceye Kadir Gecesi denilmesi şeref ve kıymetinden dolayıdır. Zaman ve mekanlar; kendilerinde meydana gelen önemli olaylarla değer kazanırlar. Kadir

Gecesini bu derece değerli kılan en önemli sebep de Kur'ân-ı Kerîm'in bu gece indirilmeye başlanmış olmasıdır. Kur'ân-ı Kerîm'in nüzulü ve Peygamberimizin insanlığa son peygamber olarak gönderilmesi, dünya tarihinin en önemli hadisesidir.

- Bu geceye "**kadir gecesi**" denilmesi şeref ve kıymetinden dolayıdır. Çünkü:
- a) Kur'ân-ı Kerim bu gecede inmeye başlamıştır.
- b) Bu gecedeki ibadet, içerisinde Kadir gecesi bulunmayan bin ayda yapılan ibadetten daha faziletlidir.
- c) Gelecek bir seneye kadar cereyan edecek olan her türlü hadiseler Allah Teâlâ'nın ezelî kaza ve takdiri ile ilgili meleklere bu gece bildirilir.
- d) Bu gecede yeryüzüne Cebrail ve çok sayıda melek iner.
- e) Bu gece tanyerinin ağarmasına kadar esenliktir, her türlü kötülükten uzaktır. Yeryüzüne inen melekler uğradıkları her mü'mine selam verirler.[3]

---

[3] Tecrid-i Sarih.

- شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِيَ أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ

- ***"Ramazan ayı öyle bir aydır ki onda insanlara yol gösteren, hakla bâtılı ayıran, hidâyet rehberi ve deliller halinde bulunan Kur'an o ayda indirildi."[4]***

[4] Bakara, 2/185.

- الر كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ

- ***"Elif. Lâm. Râ. (Bu Kur'an), Rablerinin izniyle insanları karanlıklardan aydınlığa, yani her şeye galip (ve) övgüye lâyık olan Allah'ın yoluna çıkarman için sana indirdiğimiz bir kitaptır".[5]***

---

[5] İbrahim, 14/1.

- إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يِهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا

- ***"Gerçekten bu Kur'an en doğru olan yola götürür ve iyi işler yapan mü'minler için büyük bir mükafat olduğunu müjdeler"***[6]

[6] İsra, 17/9.

- **وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلاَ يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا**

- ***"Biz Kur'an'dan, mü'minler için şifa ve rahmet olacak şeyler indiriyoruz...."***[7]

---

[7] İsra, 17/82b

Kadir Gecesi Ne Zamandır?

- İslam alimleri Kadir gecesinin Ramazan’ın 27. gecesi olduğu konusunda ittifak etmiş olmalarına rağmen, İslâm kaynaklarında belirtildiğine göre Allah Teâlâ bir takım hikmetlere dayanarak Kadir gecesini ve onun dışında daha bazı şeyleri de gizli tutmuştur.
- Bunlar: Cuma günü içerisinde duanın kabul olacağı saat; beş vakit içerisinde Salât-ı vusta; ilâhî isimler içerisinde İsm-i Azam; bütün taatlar ve ibadetler içerisinde rızay-ı ilâhî; zaman içerisinde kıyamet ve hayat içerisinde ölümdür.
- Kadir gecesinin kesin olarak belirlenmemesinin hikmeti üzerinde duran âlimler, bu durumun gecenin feyzinden istifade etmek için daha uygun olduğunu söylemişlerdir. Zira Kadir gecesinin bildirilmesi halinde müslümanlar sadece o geceyi ihya etmekle yetinebilirlerdi. Halbuki kısmî belirsizlik sayesinde müminlerin Kadir gecesi ümidiyle bütün ramazan gecelerini ibadet şuuru içerisinde geçirmeleri söz konusudur.

- Ayrıca Kadir gecesinin bildirilmemesi yoluyla müslümanların bilerek ona saygısızlık göstermeleri veya tâzimde aşırıya kaçmaları önlenmiş olur.[8]

[8] Zemahşerî, IV, 273; Fahreddin er-Râzî, XXXII, 28-29

- Hz. Aişe anlatıyor: Peygamber şöyle buyurdu:

- تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْوِتْرِ مِنَ الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ

- *Kadir gecesini Ramazanın son on gününün tek gecelerinde arayınız.*[9]

---

[9] Buhari.

- Ubâde ibni Sâmit anlatıyor: Rasulullah Kadir gecesini bizlere haber vermek üzere (evinden) çıktı. Derken Müslümanlardan iki kişi kavga ettiler. Bunun akabinde Peygamber şöyle buyurdu:

- خَرَجْتُ لِأُخْبِرَكُمْ بِلَيْلَةِ القَدْرِ، فَتَلاَحَى فُلاَنٌ وَفُلاَنٌ، فَرُفِعَتْ وَعَسَى أَنْ يَكُونَ خَيْرًا لَكُمْ، فَالْتَمِسُوهَا فِي التَّاسِعَةِ، وَالسَّابِعَةِ، وَالخَامِسَةِ

- *"Ben sizlere Kadir gecesini haber vermek üzere çıkmıştım. Fulan ile fulan kimseler birbirleriyle kavga ettiler de (Kadir gecesinin ta'yinine âid olan bilgi kalbimden) kaldırıldı. Belki de sizler için bu daha hayırlıdır. Artık sizler Kadir gecesini (yirmiden sonraki) dokuzuncu veya yedinci veya beşinci gecelerde arayınız"*[10]

[10] Buhari, Fazlu Leyleti'l-Kadr, 4.

- Zir b. Hubeyş diyor ki, Übey b. Ka'b'a sordum: Kardeşin Abdullah b. Mes'ud:
- مَنْ يَقُمِ الْحَوْلَ يُصِبْ لَيْلَةَ الْقَدْرِ
- "Yıl boyunca ibadet eden Kadir gecesine isabet eder" diyor, dedim.
- Übey b. Ka'b dedi ki:
- رَحِمَهُ اللَّهُ أَرَادَ أَنْ لَا يَتَّكِلَ النَّاسُ أَمَا إِنَّهُ قَدْ عَلِمَ أَنَّهَا فِي رَمَضَانَ وَأَنَّهَا فِي الْعَشْرِ الأَوَاخِرِ وَأَنَّهَا لَيْلَةُ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ
- "Allah İbn Mes'ud'a rahmet eylesin. O, insanların Kadir gecesine güvenmemelerini istemiştir. Yoksa Kadir gecesinin, Ramazanda, Ramazanın da son on günü içerisinde yirmi yedinci gecesinde olduğunu biliyordu" dedi."
- بِأَيِّ شَيْءٍ تَقُولُ ذَلِكَ يَا أَبَا الْمُنْذِرِ

- - Bunu neye dayanarak söylüyorsun, Ey Ebü'l-Münzir (Übey b. Ka'b'ın lakabı)" dedim.
- Übey;"
- بِالْعَلاَمَةِ أَوْ بِالآيَةِ الَّتِي أَخْبَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ أَنَّهَا تَطْلُعُ يَوْمَئِذٍ لاَ شُعَاعَ لَهَا
- - Ben bunu Rasûlullah’ın bize haber vermiş olduğu alametle söylüyorum ki, Rasulullah da, "O *gün güneş şuasız olarak doğar"* dedi.[11]

[11] Müslim.

Kadir Gecesinin Alametleri:

- Hz. Peygamber Kadir gecesi hakkında şöyle buyurmuştur:
- وَمِنْ أَمَارَتِهَا أَنَّهَا لَيْلَةٌ بَلْجَةٌ صَافِيَةٌ سَاكِنَةٌ لَا حَارَّةٌ، وَلَا بَارِدَةٌ كَأَنَّ فِيهَا قَمَرًا، وَإِنَّ الشَّمْسَ تَطْلُعُ فِي صَبِيحَتِهَا مُسْتَوِيَةً لَا شُعَاعَ لَهَا
- *"Kadir gecesinin alâmetleri arasında şunlar da vardır: O gece aydınlık ve hoş bir gecedir. O gece ne sıcak, ne de soğuktur. O gecenin sabahında güneş (gözleri kamaştıran) ışıkları bulunmaksızın doğar.‘‘*[12]

[12] Beyhaki, Şuabu'l-İman, Sıyam, 7, hadis no: 3419.

Kadir Gecesi Nasıl Değerlendirilmeli

- Rasulullah buyurdular ki:
- مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ، وَمَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ
- *"Her kim ramazân orucunu- inanarak ve ecrini yalnız Allah 'tan umarak tutarsa geçmiş günâhları mağfiret olunur. Ve yine her kim inanarak ve ecrini yalnız Allah'tan umarak Kadir gecesini ibâdetle geçirirse geçmiş günâhları mağfiret edilir"*[13]

---

[13] Buhari, Fazlu Leyleti'l-Kadr, 1.

- Hz. Aişe anlatıyor:
- **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ العَشْرُ شَدَّ مِئْزَرَهُ، وَأَحْيَا لَيْلَهُ، وَأَيْقَظَ أَهْلَهُ**
- Ramazanın son on gününe girildiğinde Hz. Peygamber dünyevî işlerden uzaklaşıp i'tikâfa çekilir, geceleri daha çok ibadet ve tefekkürle geçirdiği gibi ailesini de uyanık tutardı.[14]

---

[14] Buhârî, "Fazlu leyleti'l-Kadr", 5; "İ'tikâf", 1; Müslim, "İ'tikâf", 1-5; Tirmizî, "Savm", 73

- Hz. Aişe validemiz anlatıyor;
- قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ عَلِمْتُ أَىُّ لَيْلَةٍ لَيْلَةُ الْقَدْرِ مَا أَقُولُ فِيهَا
- Rasulullah’a: "- Ey Allah'ın Rasûlu! Kadir gecesine rastlarsam nasıl dua edeyim?" diye sordum.
- Rasulullah şöyle buyurdu:
- قُولِي اَللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ كَرِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي
- *"Allah'ım sen çok affedicisin, affı seversin, beni affet."* diye dua et.[15]

[15] Tirmizi.

- Süfyan-ı Sevrî şöyle demiştir:
- "Kadir gecesi dua ve istiğfar etmek namazdan sevimlidir. Kur'an okuyup sonra dua etmek daha güzeldir.“[16]

[16] Tecrid-i Sarih.

Mübarek Gecelerin Değerlendirilmesi

- 1. Kur'ân–ı Kerim okunmalı; okuyanlar dinlenmeli; uygun mekânlarda Kur'ân ziyafetleri verilmeli.
- 2. Peygamber Efendimiz’e salât ü selâmlar getirilmeli; O’nun şefaatini ümit edip, ümmetinden olma şuuru tazelenmeli.
- 3. Kaza, nafile namazlar kılınmalı; kandil gecesi, özü itibariyle ibadet ve ibadette ihsan şuuruyla ihya edilmeli.
- 4. Tefekkürde bulunulmalı; “Ben kimim, nereden geldim, nereye gidiyorum, Allah’ın benden istekleri nelerdir” gibi konular başta olmak üzere hayatî meselelerde derin düşüncelere girmeli.
- 5. Geçmişin muhasebe ve murakabesi yapılmalı; ve şimdinin ve geleceğin plân ve programı çizilmeli.
- 6. Günahlara samimi olarak tevbe ve istiğfar edilmeli; idrak edilen geceyi son fırsat bilerek nedamet ve inabede bulunulmalı.
- 7. Bol bol zikir, evrad ü ezkarda bulunulmalı.

- 8. Mü’minlerle helalleşilmeli; onlarla irtibatımız cihetinden rızaları alınmalı.
- 9. Küs ve dargın olanlar barıştırılmalı; gönüller alınmalı; kederli yüzler güldürülmeli.
- 10. Kişi kendine ve diğer Mü’min kardeşlerine hattâ isim zikrederek dualar etmeli.
- 11. Üzerimizde hakları olanlar aranıp sorulmalı; vefa ve kadirşinaslık ahlâkı yerine getirilmeli.
- 12. Yoksul, kimsesiz, öksüz, yetim, hasta, sakat, yaşlı olanlar ziyaret edilip, sevgi, şefkat, hürmet, hediye ve sadakalarla mutlu edilmeli.
- 13. O gece ile ilgili âyetler, hadîsler ve bunların yorumları ilgili kitaplardan ferden veya cemaaten okunmalı.
- 14. Dini toplantılar, paneller ve sohbetler düzenlenmeli; va’z ü nasihat dinlenmeli; dini şiirler okunmalı; ilâhî ve ezgilerle gönüllerde ayrı bir dalgalanma oluşturmalı.

- 15. Kandil gecesinin akşam, yatsı ve sabah namazları cemaatle ve camilerde kılınmalı.
- 16. Sahabe, ulema ve evliya türbeleri ziyaret edilmeli; hoşnutlukları alınmalı ve manevî iklimlerinde Hakk'a niyazda bulunulmalı.
- 17. Vefat etmiş yakınlarımızın, dostlarımızın ve büyüklerimizin kabirleri ziyaret edilmeli; iman kardeşliğine ait sadakati yerine getirilmeli.
- 18. Hayattaki manevî büyüklerimizin, anne ve babamızın, dostlarımızın ve diğer yakınlarımızın kandilleri bizzat giderek veya telefon, faks yahut e–mail çekerek tebrik edilmeli; duaları istenmeli.
- 19. Bu kandil gecelerinin gündüzlerinde mümkün olduğunca oruç tutulmalı.